

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 2 din. na mesec. — Posamezna številka stane 50 para. — Inserati po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Ljubljana, 19. jan. 1922.

Stara igra se nadaljuje. — Med Francijo in Nemčijo ne more priti do sporazuma. In svet trpi in se zvija pod bolečinami. Skoz dve leti čujemo vedno eno in isto. Nemčija pravi, ne morem plačati, rada bi plačala, toda naložili ste mi tako breme, da ga enostavno ne zmorem. Francija pravi, Nemčija mora plačati in more plačati.

Predno se veliki narodi ne bodo razumeli, prej ne bodo boljše časov. V gospodarskem oziru potrebuje en narod drugega in nesreča in onemoglost enega velikega naroda ima navadno take posledice, da občutijo to nesrečo tudi drugi narodi. Rusija je v razvalinah, cela srednja Evropa se bori z velikimi gospodarskimi težkočami. In vendar potrebuje ostali svet srednje Evrope in Rusije. Evropi manjka ruski izvoz že skoraj osem let. Ako pomislimo kake velikanske količine živeža je dajala Rusija Evropi, moramo danes pač z vso pravico pripisati veliki del mizerije, ravno dejstvu, da iz Rusije ne pride ničesar več. Nasprotno, Rusija bi še sama rabila živeža iz drugih dežel in ga tudi v resnici uvaža. Rusija je bila na drugi strani najboljši odjemalec industrijskih izdelkov, ki so se izdelovali v srednji Evropi in Angliji. — Danes je Rusija ubožna, ne more več kupovati, s tem sta industrija srednje Evrope in Anglije izgubili velikanski ruski trg. Tovarne v srednji Evropi in Angliji ustavljajo radi tega obrat. Posledica temu zopet je, da odpušča industrija delavce in brezposelnost narašča naravnost grozeče.

Anglija, v kateri je brezposelnost največja, bi rada imela zopet redne razmere, ona bi rada uredila zopet ruski trg, ona bi rada našla odjemalcev za svoje industrijske izdelke. In Anglija bi rada še nekaj. Nemčija v svojih stiskah išče prijateljstva Rusije. Nemčija špekulira pri tem prijateljstvu še dalje. Ruske

razmere ne morejo ostati take, kakor so danes. Sam Lenin napoveduje, da bodo krenili na druga pota. Toda boljševiki so Rusijo tako uničili, da si sama ne bo mogla pomagati. In tisti, ki bodo živel z Rusijo v dobrih odnosih, tistega bodo poklicala Rusija na pomoč in dotični bodo pri tej pomoči delali dobre dobičke. Nemci pričakujejo, da bodo oni tisti, ki jih bodo klicala Rusija na pomoč. Toda tudi Angleži bi radi bili zraven pri dviganju ruskega bogastva, s katerim si Rusi sami ne znajo ničesar pomagati. Radi tega bi Anglija prav rada prišla z Rusijo do sporazuma in sicer hitro, da ne bodo prepozno. Da odvrne malo nemške oči od Rusije, se dela Anglija prijazna tudi Nemcem. Izjavlja celo, da je kazni, ki je zadela Nemčijo, res huda, pravi da uvideva, da Nemčija ne bo zmogla naloženega bremena. Toda Francozi nočejo razumeti Angležev, oni hočejo in sanjarijo o ničesar drugem, kakor da Nemčija mora plačati.

Že je dovolila francoska vlada pod Briandom v čisto male koncesije, privolila je v sestaneke vseh držav, na katerega bi bili povabljeni tudi Nemčija in Rusija. Hitro so vstali francoski šovinisti proti Briandu in moral je odstopiti. Sestavil je novo francosko vlado Poincaré in takoj je zatrobental v svet: nobenega sporazuma z Nemci, nobenega sporazuma z Rusi, dokler ne plačajo eni vojne odškodnine in drugi dolgove, ki jih je napravila carska Rusija v Franciji.

Nismo prijatelji Nemcev. Predobro jih poznamo. Toda enkrat bode treba rešiti tudi francosko - nemški spor. Pobiti jih Francozi ne morejo, preveč jih je; treba je, da jim pustijo možnost življenja, drugače se zna zgoditi, da pojde radi tega spora cela Evropa v nič; uničena pa bode pri tem tudi Francija. Ravno tako je tudi čas, da stopijo države z Rusijo v prijateljske razmere,

brez Rusije ni mogoče povoljno urediti evropskih gospodarskih razmer.

Stare igre naj bode enkrat konec, dovolj so že trpeli narodi radi nje.

Toda ne samo Evropa s svojim francosko - nemškim sporom in rusko mizerijo kliče po pomoči: tudi v naši državi sami imamo slične razmere. Hrvatsko vprašanje postaja vedno bolj pereče in naravnost kriči po rešitvi. Toda naši državni razvoji ne vidijo, ne slišijo nič, delajo se ravno tako, kakor bi jih vse to čisto nič ne brigalo. Svoj čas so farbali ljudstvo, da bo s sprejetjem ustave vse rešeno. Danes vidimo, to se pravi, mi smo vedeli to že prej in smo o tem tudi pisali, da je postal s sprejetjem ustave položaj le še bolj zamotan. Danes imamo že dokaze, da je ta ustava ničvredna,

da je našemu narodu v neizmerno škodo. Saj piše tako celo demokrasko časopisje, ono časopisje, ki je nas, ko smo ustavo kritizirali, psovalo s tem, da smo proti državi. In danes se jim začenjajo odpirati oči, vidijo namreč, kaj je iz sejanega semena vzkliko.

Države se ne ustvarjajo z utopičnimi načrti; če kje, je tukaj edino le merodajno izkustvo in natančno prirojenje razvoju. Narodni in državni razvoj ne preneseta skokov in ako se taki skoki riskirajo, kakor so jih riskirali radikali in demokrati, potem so temu posledice razmere, kakor so danes na Hrvatskem.

Vsak narod ljubi domovino po svoje; dajte možnost, da bode Hrvat ljubil Jugoslavijo po načinu, ki je njemu edino mogoč, in Hrvatsko vprašanje bode naenkrat rešeno v splošno zadovoljnost.

Cenik za oglase v „Novi Pravdi“ od 1. februarja naprej:

Mali oglasi (do 3 cm) po 50 para za 1 milimeter enostolpno. Večji oglasi po 75 para za 1 milimeter enostolpno.

Ako se naroči inserat preko dveh, treh ali štirih stolpcev, se prvotna cena za tolikokrat poveča.

Pri večjih inseratih z večkratno objavo, dovoljujemo 10—30 odstot-

kov popusta, ki se določa po številu objav.

Poslana, poročna naznanila, posmrtnice in druge slične objave se računajo po 1 dinar za enostolpni milimeter.

Naše zastopnike prosimo, da pri nabiranju oglasov ta cenik upoštevajo. Uprava.

Nekaj besedi o internacionalizmu in narodnem socializmu.

(Nadaljevanje.)

Znani komunist - prvak Radek je spisal o Karlu Liebknechtu, Rosi Luxemburg in Leonu Jogiches lepo knjižico. Na ta spis replicira v »Kampfu« Karl Kautsky, kjer izraža tudi svoje mnenje o imenovanih. Vsi trije so bili pridni pri delu socialističnega gibanja,

toda ustvarili niso ničesar trajnega, niso imeli nobene privlačne sile in nemški socialistični pokret z njihovim delom ni ničesar pridobil. Na žalost so skoraj pozabljeni in vendar so darovali vsi trije svoje življenje za socialistično gibanje. Je to prav res psihološko

Swet Marden.

Volja in uspeh.

(4. nadaljevanje.)

Danes se odpirajo zmernemu, stalnemu, zmožnemu in energičnemu mlademu človeku številna pota, ki so izdatneje in lažje dosegljiva, nego v prejšnjih časih. Mehanik, tekač, trgovski nameščeneec, splošno naobraženi mladenič — vsi ti imajo priliko, da vporabijo dohode, ki jim jamčijo večje uspehe, nego jih je zgodovina človeštva sploh kedaj poznala. Pred kratkim smo poznali sploh samo tri ali štiri fakultete — sedaj jih poznamo petdeset. In kar se tiče trgovine in obrti, jih odpade danes na pojedini stan sto v primeri s prejšnjimi. »Priložnost ima lase na čelu, na temenu pa je plešasta,« pravi latinski pisatelj; »če jo zgrabiš za koder na čelu, jo lahko zadržiš — če ti je pa ušla, je niti sam Jupiter ne bo več dohitel.«

Toda kaj pomaga ugodna prilika onemu, ki je porabiti ne zna ali noče?

»Usoda je hotela,« pripoveduje neki kapitan, »da smo ugledali nesrečno ladjo »Central Amerika«. Noč se je približala, morje je bilo viharno; pozval sem ladjo, ki je bila že bolj razvalina, če ne potrebuje moje pomoči. — »Mi se že potapljam,« mi je zaklical kapitan Herndon. — »Ali ne bi poslali svojih potnikov raje na mojo ladjo?« ga vprašam. — »Ali ne ostanete do jutra v naši bližini?« mi odgovori kapitan Herndon. — »Poskusiti hočem,« odgovorim jaz, »toda bi li ne bilo bolje, da mi svoje popotnike takoj pošljete?« — »Ostanite le do jutra v moji bližini,« mi zakliče znova kapitan Herndon.

»Storil sem po svojih močeh vse, da bi ostal v bližini ladje, toda čez noč je naraščal vihar s tako silo, da se nisem zamogel več vzdržati. Ladje pa nisem nikdar več videl.« — Poldrugo uro nato, ko je bil kapitan zaklical: »ostanite v

moji bližini do jutra!« se je ladja z vso živo težo potopila. Kapitan, mornarji in skoro vsi potniki so našli grob v valovih.

Kapitan Herndon je pač opazil vrednost zamujene prilike, ko je bila že nedosegljiva; toda kaj so mu hasnili britki očitki, ko se je približala zadnja ura? Koliko življenj je postalo žrtev njegove nespametne lahkomišelnosti in neodločnosti!

Slično njemu ne zazrejo slabotni, leni in neodločni ljudje le prepozno nobenega haska tudi pri najlepših prilikah, dokler se, seveda prepozno, ne nauče starega nauka, da mlina ne goni nikdar voda, ki teče samo mimo. Taki ljudje so pri vsem, česar se lotijo, vedno nekoliko prezgodnji ali prekasni. Imajo troje rok: desno roko, levo roko in še postransko roko. Že kot otroci prihajajo prepozno v šolo in so netočni pri domačih opravilih; s tem si polagajo temelj k slabim razvadam; in če pozneje kot odrasli občutijo zle posledice, jih podtikajo usodi: »gotovo bi bil službo dobil, če bi bil prišel včeraj; najbrže se bo pa jutri kakšna našla.« — Poznajo nebroj načinov, kako zaslužiti denar, le baš sedaj ni ugoden čas za to; resno zatrjujejo, da znajo sebi in drugim pomagati v prihodnosti, ne najdejo pa nikake možnosti za to v sedanosti. Stojte vedno ob ribniku — toda če angelj razburka vode, ni v bližini nikogar, ki bi jih posadil notri. Ne znajo zagrabiti priložnosti.

Joe Stoker, zavirač pri zadnjem vagonu vlaka neke železnice, je bil zelo priljubljen pri vseh železniških uradnikih. Tudi potniki so ga imeli radi, ker se je vedno potrudil, da bi bil uljuden in ker je bil vedno pripravljen odgovarjati na razna vprašanja. Ni pa uvideval polne odgovornosti svoje službe. Smatral jo je bolj z lahke strani in je prilično rad zvrnil kozarček več, nego je bilo baš za zjejo potrebno; in če ga je kedo opominjal, se je navadno tako dobrosrčno smehljajal in dobrodušno odgovarjal, da je njegov znanec domneval, da je nevarnost precenjeval. »Hvala ti, Svojo službo opravljam v redu, ne vznemirjaj se!«

Nekega večera so se pojavili viharni snežni zameti in njegov vlak se je zakasnil. Joe se je pritoževal nad pomnoženo službo, ki mu je nastala radi zametov in je potegnil pritajeno požirek za drugim iz steklenice. Kmalu je postal dobre volje v nasprotju z nadsprevodnikom in vlakovodjo, ki sta bila čuječa in v skrbeh.

Med dvema postajama se je vlak nenadoma ustavil. Stroj je izpahlil srednji del cilindra in v nekaj minutah je imel priti po istem tiru ekspresni vlak. Nadsprevodnik je tekel k zadnjemu vagonu in ukazal Joe-u, da prinese rdečo svetilko. Zavirač je odvrnil smehljaje: »Saj ni sile; preje oblečem še površnik.« — »Ne, ne obotavljaj se niti trenutek,« ga zavrne nadsprevodnik resno; »ekspresni vlak bo vsak hip tukaj.«

»Prav,« reče Joe smehljaje in oni je že tekel nazaj k stroju.

Toda zavirač ni šel takoj. Najprvo je oblekel površnik. Nato je napravil požirek iz steklenice, da se obrani mraza. Potem je vzel počasi svetilko in šel z njo žvižgaje ob prog. Ni še napravil deset korakov, ko je začul puhanje stroja. Sedaj je seveda udrl naprej proti ovinku, toda bilo je prepozno. V eni strahoviti minuti je stroj ekspresnega vlaka stoječi vlak pregazil in obupni kriki zmečkanih potnikov so se mešali s sikanjem uhajajoče pare.

Ko so pozneje poizvedovali po Joe-u, ga je zmanjkalo; naslednjega dne pa so ga našli blodečega v nekem praznem skednju, ko je mahal s svetilko pred namišljenim vlakom in kričal: »O, da bi bil!« Spravili so ga domov in pozneje v blaznico in na tem žalostnem kraju ni žalostnejšega glasu, nego neprestano stokanje: »O, da bi bil! O, da bi bil!« nesrečnega zavirača, čegar zločinska brezskrbnost je zakrivila toliko gorja.

»O, da bi bil!« ali »O, da bi ne bil!« je tilha tožba marsikaterega človeka, ki bi dal celo življenje za priložnost, da bi mogel nazaj in popraviti davno zagrešeno zмотo. (Nadalj. sledi.)

zanimiv pojav. Kautsky ga skuša rošiti in pride do trditve, ki bode najbrže resnična. On pravi, neplodnost dela imenovanih ima vzroke v tem, da so v preozki zvezi z ruskimi socialisti izgubili možnost presoje nemškega gibanja. Oni so hoteli način delovanja, ki je bil umesten za ruske razmere v času carizma, prenesti na nemška tla. Nemški proletarijat je živel v popolnoma drugih razmerah in ni mogel razumeti onih, ki so mu svetovali stvari, prilagojene ruskim razmeram. Liebknecht, Luxemburg in Jogiches pa niso imeli te duševne prožnosti, da bi mogli prilagoditi svoje mnenje nemškim razmeram.

Ravno to kar pripisuje Karl Kautsky imenovanim trem, ravno to očita tudi mi našim socialno - demokratičnim voditeljem. Liebknecht, Luxemburg in Jogiches so delovali na Nemškem brezuspešno, ker so hoteli pokretiti socializem z načinom pripravnim za ruske razmere in naši voditelji socialdemokratske stranke hočejo uveljaviti socializem z načinom pripravnim za nemške razmere. Eni niso imeli uspeha, drugi ga ne bodo imeli.

Pri nas so posebne razmere, recimo kratko: jugoslovanske razmere in socializem pri nas se more pokretiti le z načinom, ki je popolnoma prikladen našim razmeram. In mi mislimo, da smo na pravi poti.

Poglejmo malo naše gospodarske razmere. Jugoslavija je čisto gotovo

silno bogata država. Bogata ne le na poljedelskih pridelkih, še bolj bogata mogoče na sirovinah za industrijske produkte.

Kljub vsemu bogastvu, pa vendar ne moremo trditi, da bi bile naše gospodarske razmere, da o socialnih niti ne govorimo, povoljne ali vsaj zadovoljive. Ne morejo biti, bode rekel marksist, ker družabne razmere morejo biti povoljne le v socialističnem družabnem redu, v Jugoslaviji pa vlada kapitalističen družabni red in to je edini vzrok, da so razmere take, kakršne pač so. Res je, da nas socialiste kapitalistični družabni red nikdar ne bode zadovoljil, ker nas zadovoljiti ne more, ker vidimo le v socialističnem družabnem redu vso popolnost, ki jo hočemo doseči.

Nekaj pa moramo pripomniti. Kljub današnjemu vesoljnemu kapitalističnemu sistemu, so gospodarske razmere vendar le precej različne. Mi naših socialnih in gospodarskih razmer niti ne upamo primerjati recimo no z grand kapitalistično državo Angleško. Torej morajo biti vendar razlike. Ako so take razlike v gospodarskem in socialnem oziru mogoče, mora biti mogoča tudi popolnoma različna taktika v boju za doseg trenutnih gospodarskih in socialnih pridobitev. V končnih ciljih ne more biti razlike, o tem ni dvoma, ako smo socialistična stranka.

Politični preganjanci in naša vlada.

«Slov. Narod» piše:

Med vojno je avstro-ogrška vlada dala zapreti veliko število Jugoslovenov, Čehov, Poljakov, Rumunov, Malorusov in Italijanov, ki so bili na sumu, da niso zanesljivi avstrijski patriotje. Ti ljudje so bili mesece in leta v ječah ali pa so jih držali po raznih internatih, ki so bili mestoma hujši, kakor zapori in jetnišnice. Po prevratu, ko so na razvalina stare Avstro-Ogrske nastale nove svobodne države, se je povsodi v teh državah pojavil v javnosti pokret, da bi se one, ki so med vojno trpele zaradi narodne ideje, na primeren način oškodovale. Prva je izvedla ta načrt Češkoslovaška, ki je že 1. 1920 izplačala političnim preganjancem gotove svote kot odškodnino. Češkoslovaški je v tem pogledu sledila lani Italija, ki je vsakemu političnemu preganjancu, ki je z akti lahko dokazal, da ga je Avstrija oropala svobode radi njegovega političnega mišljenja, izplačala, ako se ne motimo, 5000 lir kot malo odškodnino za materijelno škodo, ki jo je imel preganjanec z avstrijske strani. Pri nas v Jugoslaviji je na stotine ljudi, ki so med vojno radi svojega narodnega mišljenja sedeli leta in leta v ječah in internatih in so se vrnili iz ječ materijelno in duševno malodane popolnoma uničeni. Za te se pri nas nihče ne briga, a vendar bo v tem po-

gledu tudi naša država morala slediti zgledu Češkoslovaške in Italije. Z enkrat je treba preskrbeti o naših političnih preganjancih one akte, ki se nahajajo še v Avstriji in Madžarski. Ti akti so potrebni, ker je čisto gotovo, da bodo razni nepoklicani elementi izrabljali položaj, čim se zana, da namerava država izpolniti svojo dolžnost napram tistim, ki so med vojno trpeli za idejo, ki je ob prevratu zmagala. Čim bodo preskrbljeni dokumenti, naj potem store naši politiki dolžnost, ki jo ima, kakor Italija in Češkoslovaška tudi naša kraljevina napram onim, ki so trpeli težka preganjanja radi jugoslovenske ideje. — K temu pripominjamo, da se je takoj po prevratu ustanovilo v Ljubljani »Društvo pol. preganjancev«. Društvo je spočetka delovalo ter interveniralo pri vladi zlasti, ko je bil predsednik dr. Žerjav. Imenovani gospod je zastopnik društva odpravil z lepimi besedami, izpolnil pa ni ničesar. Stvar je danes taka, da se bivši pol. preganjanec sramuje priznati, da je bil kedaj pod Avstrijo preganjan, ker naleti pri državotvorcih le na posmehljive obraze in zlobne zafrkacije češ: čemu pa si se vtikal v stvari, radi katerih so te zapirali. Avstrijski podrepniki, ki sede danes pri koritih, nimajo zmisla za značaj in pogum.

Razgled po svetu.

Ceno jugoslovansko meso na Dunaju.

Na Dunaju so cene padle za 100 odstotkov. Še pred 14 dnevi je bilo meso po 1200 K kg, danes je pa po 500 do 600 avstrij. kron ali 24 do 28 jugosl. kron. Cene so se znižale zaradi ogromnega dovoza živine iz Jugoslavije. V Ljubljani plačujemo staro kravjevino po 32 do 34 K kg. Naši oblastniki menda ne vedo, da gre tudi domovinska ljubezen v veliki meri skozi želodec. Ali pa to vemo, da hočejo s svojo gospodarsko politiko pridobiti za državo le nekaj težkih izvoznicarjev, na mišljenje množic pa živžgajo? — In pri takem gospodarstvu si še drznejo državotvorneži zabavljati na malkontente?

Tedenski pregled.

Seja narodne skupščine. — Črnogorec Gjonović obračuna z vlado.

Na seji narodne skupščine dne 16. t. m. je predsednik dr. Ribar poročal o zaroki kralja Aleksandra in sporočil skupščini njegovo zahvalo za čestitke.

Potem se je predsednik z iskrenimi besedami spomnil smrti poslanca Fr.

Lakota in legar v Rusiji.

V barenskem ozemlju se širi lakota. Cele družine izumirajo. Ljudje se žive z drobovino padlih živali: Epidemija tifusa se razširja, umrljivost narašča.

Iz Perma pa poročajo, da se v Gubavski nahaja 6.000 beguncev. V taborišču vlada tifus. Med ljudsko-šolskimi učitelji se je zgodilo radi lakote več samomorov. — Naši jugoslovanski »Spaljkovići« pa so mnenja, da mora poginiti radi sovjetske vlade dvajset milijonov nedolžnih ljudi strahotne smrti. Barbar ostane barbar. Fej.

Piška, na kar se je otvorila razprava o vladni deklaraciji. Prvi govornik je bil republikanec Gjonović, ki je ostro kritiziral vladno zunanjo in notranjo politiko. Naglašal je, da moremo iskati svoje moči edinole v politiki slovanske vzajemnosti in zahteval, da se iščejo poti za sporazum z Bolgarijo. Spomnil se je neodrešenih bratov pod italijan-

sko oblastjo in zahteval, da jim nudi država vso svojo zaščito. Za ureditev notranjih razmer je edino sredstvo: volitve.

Drugi govornik je bil Joca Jovanović, ki je istotako bičal ozkosrčno centralistično politiko vlade, ki onemogočuje sporazum s Hrvači. Izjavil je, da naj inicijativo za ta sporazum prevzame kralj Aleksander, kakor je angleški kralj osebno nastopil za sporazum z Irsko. Označil je rapalsko pogodbo kot velik neuspeh, ker je velik del sorojakov prišel v italijansko suženjstvo. Za izhod iz notranjih zmed tudi on zahteva volitve.

Podgane zapuščajo barko. —

Muslimani groze z opozicijo.

Iz Beograda poročajo, da nameravajo muslimanski poslanci odstopiti in da poidejo v opozicijo. — Razlog je menda v zavlačevanju izpolnitve muslimanskih zahtev, katerim se upirajo posebno radikalci. — Torej niti milijardska podkupnina ne zadržuje Allahovih vernikov več v čedni državotvorskimi družbi. — Samostojni se krihajo in puntajo, sedaj moslimi; kmalu bosta Žerjav in Pribičević sama.

Strahoviča blamaža državotvorcev. — Oproščena komunistična poslanca.

Dne 17. t. m. dopoldne ob 9. uri se je nadaljevala ob veliki udeležbi poslušalcev razprava proti komunističnim poslancema Triši Kacleroviću in Kostu Novakoviću ter trgovcu Milanu Pupiću. Zaslišan je bil posl. Kaclerović, ki so mu na podlagi več pisem, ki jih je pisal Novakoviću, hoteli dokazati protidrjavno postopanje. Kaclerović je vsebino pisem raztolmačil in dokazoval, da je pojmovanje sodišča popolnoma napačno. Priče, ki naj bi dokazale in podprle obtožnico, niso mogle izpovedati ničesar bistvenega. Po sijajnih govorih zagovornikov, ki so v svojih zagovorih odločno nastopili proti metodam, ki se jih je v danem slučaju posluževala policija in po kratkem utemeljevanju obtožnice po državnem pravdniku, so sodniki odšli k posvečevanju. Po precej dolgem posvetovanju so se sodniki vrnili v dvorano in razglasili oprostilno sodbo. Sodišče se na podlagi dokazilnega materiala in na podlagi izpovedi prič ni moglo prepričati o krivdi obtožencev in je zato moralo izreči oprostilno razsodbo. Občinstvo je sprejelo sodbo z odobravanjem. Državotvorci naj se primejo sedaj za nos.

Razprava proti atentatorjem na kralja.

Dne 25. tega ueseca se začne v Beogradu sodna razprava proti 33 komunistom, ki so obdolženi atentata na kralja Aleksandra. — Danes ne dvomi nihče, da je bil atentat od demokratskih državotvorcev naročen in plačan.

Preiskava šibeniškega dogodka.

Komisija, ki preiskuje šibeniški dogodek, je imela v soboto sejo, kateri je prisostvoval tudi italijanski konzul v Šibeniku. Italijanski konzul je obvestil

komisijo o uspehu svoje preiskave. — Lahki bodo pač iskali toliko časa, da jih bodo dobili enkrat temelito po . . .

Vohunska afera v Subotici. — Katoliške nune vohunile v škodo naše države.

»Politika« poroča iz Subotice: Vohunska afera, v katero so zapletene ugledne madžarske osebnosti iz Vojvodine, je naenkrat dobila drugo smer, ker je državni pravdnik ugotovil, da preiskava ni bila dobro vodena in da jo je treba razširiti. Razen tega se je ugotovilo, da je neki ženski samostan v bližini Sombora bil zapleten v vohunstvo in da so nune, ki so potovale k svojim predstojnikom kakor tudi druge osebe zelo natančno opisovale vse, kar se pri nas godi. Bile so v zvezi z madžarskimi iredentisti v Vojvodini. Aretiranih je okoli 30 novih oseb, o katerih je dognano, da je vsaka na svoj način delala v zvezi z madžarskimi iredentisti, katerim so dajale različne podatke. — Bogaboječice samostanke so pozabile na Kristov izrek: Vsaka oblast je več za pijanega Korla nego za Kristove zapovedi.

Reduciranje uradništva v ministristvu za socialno politiko.

Najprej se je izvršilo reduciranje v omenjenem ministristvu (minister dr. Žerjav), a to odločno in naglo. V enem oddelku tega ministristva so odpustili dve tretjini uradništva. Tudi v ostalih oddelkih, kakor tudi pri pokrajinskih upravah se je število uradništva znižalo na minimum. — Dr. Žerjav, ne pozabite na vašo ljubljansko ekspozičuro! G. Ribnikarju se mudi v penzizijon!

Dinarska veljava.

Poštno in brzojavno ravnateljstvo naznanja, da bo sprejemalo račune od svojih dobaviteljev trgovskih tvrdk, obrtnikov ter račune za porabo električnega toka in plina odslej samo v dinarski veljavi, ker jih mora tudi računovodstvo vknjiževati v tej veljavi.

Izmenjava pet- in desetdinarskih novčanic.

Narodna banka je začela jemati iz prometa petdinarske novčanice. Čez nekaj časa se vzamejo iz prometa tudi stari srbski desetdinarski in državni bankovci. Novi petdinarski bankovci pridejo v promet, kakor hitro dospe iz Amerike zadostna količina takega denarja.

Usmilite se naših ptičic.

Debela snežna odeja, ki pokriva sedaj hrib in dol, je prisilila naše ptice pevke, da so se približale človeškim bivališčem, proseč vsaj malo hrane, da se ubranijo lakote in smrti. Šolski otroci so pobrali že mnogo poginulih taščic in ščinkovcev, ki nimajo potrebne hrane in umirajo v snegu in mrazu. Usmilite se ubogih ptičic in potresajte jim na primernih krajih drobtinic in zrnja!

Poročila z dežele.

Iz Radeč pri Zidanem mostu.

Od nas se le redkokdaj sliši kak glas. Gotovo se misli, da spimo ter smo še vedno tako malenkostni kakor smo bili pri zadnjih volitvah v ustavotvorno skupščino.

To pa ni res! Napredovali smo precej ter še vedno napredujemo. Krajevni odbor NSS prireja večkrat sestanke ter obvešča svoje člane o delovanju naših poslancev, za katere se člani zelo zanimajo.

Radi bi ustanovili tudi izobr. društvo »Bratstvo« pa ne moremo nikakor dobiti društvene sobe, ker je veliko pomanjkanje stanovanj; zato se prirejajo sestanki v gostilnah, katere so pa v glavnem v nasprotnih rokah ter nam kaj radi ponagajajo. Toda naša odločnost vse te neprilike zmaguje!

Drugače je pa napredno življenje bolj zaspano; le »Sokol« pridno dela pod vodstvom br. Burgerja. Priredil nam je v tej sezoni že »Rokovnjače« »Špansko muho« ter »Silvestrov« večer z enodejanko »Še sta dva«. Vse igre so jako dobro uspele, tudi naraščaj je pod vodstvom br. Šterka pri-

redil lepo mladinsko igro »Pri Palčkih«, — njegovo lastno delo, ki je tudi lepo uspelo.

Županski stolec je še vedno zaseden od znanega avstrofila Rižnerja, ki seveda veliko obljublja, pa ničesar ne stori!

Pošta imenitno deluje — imamo peš-auto-zvezo dnevno dvakrat, pod izborna šofersko spretnostjo starega reveža Juvata z vrečami na hrbtu; seveda je gotovo ta lepi uspeh nekoliko pripisovati županskemu naklonjenju, za kar smo mu vsi hvaležni, ker trg Radeče z dvema tovarnoma, trgovsko in obrtniško močan, kaj takega z veseljem gleda!

Kot izgleda, izgubimo tudi električno razsvetljavo, ker bo trški odbor prevzel novo napeljavo pod načelstvom g. Rižnerja; zato jo lahko smatramo za izgubljeno. Dosti prida res ni bila, pač pa še boljša kot bo bodoča Rižnerjeva egiptovska tema!

Dosti ne manjka in lahko smo tudi ob sodnijo, kot smo bili ob davkarijo; zato smo pa dobili finančno stražo, ki jo hočejo vtakniti po zaslugi županstva v bivšo davkarijo ter tako za

vedno zapečatiti, da ne bi ista več mogla nazaj ter povzročati s tem ljudstvu mnogo dragih potov v Krško in Mokronog. Obenem se želi najbrže povečati že tako obstoječo stanovanjsko mizerijo ter vreči v bivšem stanovanju davčnega urada nahajajočo se vdovo z obilno družino v štirinajstih dneh na cesto, ne da bi se ji poprej nakazalo novo stanovanje!

Prav po Radeškemu sistemu! O drugih v nebo vpijočih razmerah še drugič izpregovorimo; imamo jih cele vagonne, pa se vse naenkrat ne da!

Maribor.

Gospod Ivan Dekleva je nabral v veseli družbi globoko čutečih narodnih tovarišev v restavraciji »Maribor« Grajski trg št. 1 za Mariborskega Sokola 60 K in Jugoslov. Matico 60 K, katere zneske je dvigniti pri ondnotnem restavraterju.

Kdor ljubi narod svoj,
in naše zemlje raj,
velja naj klic mu moj,
da to posnema naj!

Kar čez noč postal Slovenec.

Žali Bože se še danes vedno nahajajo v našem slovenskem Mariboru na visokih drž. mestih staronemškutarski moške, ki svojčas kot avstrijski oficirji niti besedice slovenski znali niso; osebno znati niso hoteli.

V spominu nam je, kako so se ti nemčurji pri raportih obnašali. Ako je hotel Slovenec v svojem maternem slov. jeziku raportirati, je tak gospodine takoj zavzel stališče, češ »Herr Zugführer, was will der Mann? Er soll deutsch red'n, dass ich ihn verstehe itd.«

Kakor hitro pa so uvideli, da povodom vstajajoče jugoslovanske moči propadajo njih švabofilske ideje, so obrnili svoje zastave, ter postali kar čez noč Slovenci, češ, drugače ne dobimo udobnih drž. mest.

Dovoljujemo si torej, izmed teh vrst možakarjev — označi gospoda Julijasa Fischer viš. ravn. moške kaznilnice za Slovenijo v Mariboru, kateri kakor svojčas (kot pristni nemški aragant v oficirski suknji) še tudi dandanes pokaže visokega gospoda. V njegovih družini se govori le švabsko, njegov ideal je občevati z mariborskimi nemčurji, Nemci in aristokrati, a la Scherbaum, vitez Rossmann, grof Meran, njegov bivši švabofilski sotrudnik Pihler v Marunici itd.

Tem gospodom daje na razpolago kaznjence za poljska dela, dočim jih kakemu bolj potrebnemu Slovanu (ki ni vaju prositi z jerbasi) ne dodeli za delo. Glavno je pri tem seveda, da je v vrstah brezmadežnih in skozinsko narodnih demokratov SHS.

Tudi bi lahko navedli, njegovo nevoščljivost napram kaznjencem v nešteti slučajih, ko je zatrjeval stranki, ki je hotela kaj postreči kaznjencu: »aber das brauchen Sie nicht, er bekommt ja so alles zuhause etc.« Toda ako prizadetemu gospodinu to ne zadostuje, smo mu v prihodnje radevolje na razpolago še z bolj zanimivimi argumenti in mu bomo poklicali v spomin oni večer, ko so ga naši vrli slovenski fantje (radi nemčurjenja) vrgli iz gostilne »Maribor«, Grajski trg 1. na ulico.

Štejemo si torej v dolžnost, da vprašamo vso slovensko in jugoslov. javnost, kaj poreče k takim slučajem, ki jih je vse polno pri naših drž. nastavljenih.

Ali ne spadajo ti ljudje povsod drugam poprej, nego v naš obmejni Maribor? — V Macedonijo z njimi!

Ako ne pridejo za to poklicani — čistit, bomo začeli čistiti z železno metlo sami! **Mariborski Slovenec.**

Razmero v »Petoviji«.

Že zadnjč se je pisalo o žalostnih razmerah v tukajšnji tvornici in se je pomotoma ali nevedoma napadalo v »Napreju« našega ravnatelja g. Sachseja. Toda dopisnik »Napreja« vedi, da glavna krivda ne leži na ravnatelju, ampak v veliko večjem obsegu v centralnem vodstvu, kjer vladajo roko v roki g. demokrati s par privandranimi nemškimi brati iz blažene Avstrije. Tu se je vgnezdila ta lepa lastnost, da se šikanira Slovenec, bodisi uradnik ali delavec in sicer na vse mogoče načine, kakor bi bili res mi tujci, oni pa

gospodarji Jugoslavije. Danes imamo tukaj 20 uradnikov, med temi je celih šest Slovencev in potem naj še kdo reče, da smo v Jugoslaviji. Kakor hitro odide en Slovenec, takoj ga nadomeste z Nemcem, tako, da prav kmalu ne bo nobenega Slovenca uradnika v blaženi »Petoviji«. — Naj bo za danes dovolj, ampak drugič pridemo z imeni na dan, da ne bodo nekateri gospodje mislili, da so v »Rajhu« in da lahko z nami še vedno po stari avstrijski metodi pometajo in igrajo »Herrenvolk«. — Eden, ki vse vidi in ve. — Čitatelja opozarjamo na današnji članek: Nekaj besedi o internacionalni in narodnem socializmu. (Op. ur.)

Gornja Radgona.

G. urednik, dovolite mi zopet prostor za par besedi v Vašem cenjenem listu, da označim malo naše in nemško delo tik državne meje.

Naši Nemci bolje rečeno ponemčeni elementi se ne morejo nikakor prilagoditi našim razmeram, ter delujejo tajno na vse načine in z vsemi zvijačami, da bi se zopet polastili gospodarstva nad temi lepimi in bogatimi kraji. Za propagando služijo jim seveda tukajšnje razmere, ter strašna draginja, ki vlada med nami, povečana po brezvestnih elementih.

Ker je povsod znano, da raste tukaj izborna vinska kapljica ter je ljudstvo tudi močno podvrženo pijači, porabljajo ravno to sredstvo za agitacijske namene nam sovražni elementi, ki delujejo nato, da bi ljudstvo samo enkrat zahtevalo plebiscit v teh naših slovenskih krajih, ter si na takšen način predstavljajo zopet priti do veljave na našem ozemlju.

Da pa se ta propaganda lahko širi, so pa dosti krivi naši ljudje sami, ker so začeli zadnje čase precej visoko letati ter nižje sloje zametavati in s tem ljudstvo odbijati od sebe, da ni skupnega dela proti našim nasprotnikom.

Tem ljudem bi svetoval, naj se spomnijo, da je delo osvobojenja pričetno, a ni še dovršeno. Nikdar ne smeta biti osebno častihlepje in strankarska strast v ospredju; vsikdar nas mora voditi kot najvišje načelo blagor domovine, ter tem bolj smotreno delovati v utrjenje države in povzdigo državnega ugleda. Toliko za danes, več prihodnjč. A. B.

Hijene v Mežiški dolini.

Prišlo je novo leto, prišle so nove cene, cene, katere delavec, mali obrtnik ali uradnik ne premore. Da je tako, se imamo zahvaliti hijenam v Mežiški dolini, prekupčevalcem. Poglavitni med njimi so seveda zopet Brundovi, osobito Fric in Herman, nekdanja Volkswehrrovca. Nerazumljivo je, da ta zalega sme vse, sme piti ljudsko kri, sme protidržavno delati, sme anonimno denuncirati, sme voditi tako oblasti za nos, ne zoperstavi se nikdo, tudi oblast ne. Radovedni smo, pobira li davčna oblast njihovim dohodkom primerno tudi davek, mislimo da ne, ker nima upogleda v njihove dohodke. Fric in Herman zaslužita milijone v isti državi, proti kateri sta se v 1919 leta borila, razumite, milijone zaslužita, ko pijeta ljudsko kri in gotovo ne plačata razmeroma toliko davka, kakor kak delavec. Saj znajo z njihovo sladkostjo in lokavostjo prevariti vsakega, tudi oblast, oni so vedno le žrtve, nedolžne žrtve. Vprašamo merodajne kroge, kedaj se bode ustavilo to nesramno ljudsko izsesavanje. Dobro bi bilo, pustiti strankarsko strast in delati bolj za blagor ljudstva, ne pa pustiti, da slični elementi kradejo delavstvu denar. Kam pa pridemo, če bo moralo tukaj radi draginje ljudstvo stradati. Žalostno je pri nas, da strankar, kateri pripada gospodujoči stranki, lahko dela vse, drugi, bodisi, da je poštenjak skozi in skozi, ni človek. Gospoda, več človeškega čuta in manj strankarstva. Vedite, gospoda, da ni vedno predpust, da pride tudi post. Za delavstvo je edina r.šitev, ako se odstrani od onih strank, v katerih se nahajajo vojni dobičkarji in koritarji. Edina stranka, ki je čista tega elementa, je Narodno socialistična stranka, in ker vemo to, pristopili smo k isti ter vabimo tudi vas tovariše, kateri še pripadate drugim demagoškimi strankam. —

Guštajnski delavci NSS.

Slovensko društveno življenje na Koroškem

se je začelo polagoma razvijati. Prvenstvo gre vrlim Selanom, ki prirejajo večkrat gledališke predstave. — Tudi

izobraževalno društvo v Železni Kaplji si je izvolilo nov odbor ter raztegnilo svoje delovanje tudi na okoliške župnije. Ustanovilo si je tudi knjižnico ter pridno izposojuje knjige.

Socijalno gibanje.

Državotvorci podpirajo tujce. — Domačini ven!

»Novi čas« poroča:

Kruha za naše delavce! Pišejo nam iz Domžal: V Domžalah in Mengšu so se naselili Tirolci, ki so z vladno pomočjo in brezobrestnimi posojili postavili tovarne za slamnike in v kratkem času uničili lepo razvito domačo obrt. Ohranila se je samo le tu in tam. Pred razsulom so Tirolci imeli svoj trg večinoma po nemških pokrajinah. Sedaj so pa poplavalili Jugoslavijo in bodo v kratkem zatrli vse ostale domače izdelovalce. Domačini so se začeli pečati z izdelovanjem klobukov, da bi si tako ohranili obstanek. Tirolci so jih hitro začele posnemati. Sedaj preti še od te strani konkurenca, ki se ji ne bo mogoče ustaviti. Zaenkrat jim je bila prošnja odbita. Prosili so v drugič in imajo upanje, da se jim bo koncesija podelila. To bi bilo treba preprečiti. V Nemški Avstriji noben Jugoslovčan ne dobi nobene koncesije, Tirolci naj bi jo pa pri nas dobili? V Nemški Avstriji noben Jugoslovčan ne dobi dela, dokler ga nimajo domačini. Pri nas imajo pa Tirolci pri najbolje plačanem delu samo svoje delavce, da ne govorim o razpošiljanju in knjigovodstvu, kjer sploh nobenega Slovenca ne puste blizu. Povdariti je treba, da niso optirali za Jugoslavijo, da se tako odtegnejo vojaški dolžnosti. V tem zmislu pisana spomenika bo šla v kratkem tudi na vlado. — Našteta so suha dejstva, ki naj v javnosti glasno govore za obrambo domačih delavcev. — Čitatelje opozarjamo na današnji članek: Nekaj besedi o internacionalni in narodnem socializmu. (Op. uredn.)

Zvišanje podpor in rent pri delavskem zavarovanju.

»Uradni list« št. 153 objavlja naredbo ministrstva za socijalno politiko, s katero se zvišujejo podpore in rente pri delavskem zavarovanju. Kot podstava za odmero prispevkov in dajanja pomoči pri bolniški blagajni se ustanovljajo ti-le mezdni razredi:

Mezdni razredi	Višina zasluzka na dan (v dinarjih)	Zavarovana mezda (v dinarjih)
1.	do 2.50	do 2.—
2.	preko 2.50	3.— 2.50
3.	3.—	3.60 3.—
4.	3.60	4.40 3.60
5.	4.40	5.40 4.40
6.	5.40	6.60 5.40
7.	6.60	8.— 6.60
8.	8.—	9.60 8.—
9.	9.60	11.60 9.60
10.	11.60	14.— 11.60
11.	14.—	16.80 14.—
12.	16.80	20.— 16.80
13.	20.—	20.—

Najvišji vstevši zaslužek za odmero podpor, prispevkov oziroma stroškov pri zavarovanju zoper nezgode se zviša v Sloveniji od 18000 K na 6000 dinarjev. Naredba velja s 1. januarjem 1922. — Zavarovanju podvržene

delavce in uslužbence opozarjamo na te izpremembe.

Delavske posredovalnice.

Ministrstvo za socijalno politiko je osnovalo z naredbami v posameznih mestih naše drž. delavske posredovalnice. Pokazala pa se je potreba takih ustanov tudi v krajih, ki jih ministrstvo ni predvidelo. Radi tega so se na inicijativo delodajalcev in delavcev osnovala zasebne delavske posredovalnice. Tako se je osnovala delavska posredovalnica v Tuzli in še v nekaterih drugih krajih. V pristojnih krajih mislijo, da bi bilo potrebno, da prevzame te posredovalnice ministrstvo za socijalno politiko in z njimi seveda tudi stroške, četudi bi bilo to težko, ker se ne morejo take ustanove splošnega značaja prepuščati zasebni inicijativi. Poslovanje delavskih posredovalnic spada po svojem značaju pod državno nadzorstvo.

Strajk bančnih uradnikov v Sarajevu.

Javljajo nam iz Sarajeva: V nedeljo zvečer je organizacija bančnih uradnikov imela zborovanje, na katerem je proglasila svojo solidarnost z uradniki Muslimanske centralne banke. Spor med upravami bank in uradniki je nastal zaradi tega, ker so banke zahtevale dvakratno dnevno frekvenco, uradniki pa so se temu protivili. Uradniki so sklenili, da v torek ustavijo delo v vseh denarnih zavodih v znak protesta in solidarnosti.

Kolo jugoslovanskih sester

se obrača do vseh blagih src z milo in nujno prošnjo, da prispevajo z živili za ubogo begunsko družino v Siški. Neizprosna jetika nje deklece, ki je bila edina opora in pomoč družini. Usmilite se bednih in lačnih! Darove sprejema hvaležno Kolo dopoldan v pisarni, kjer se izve tudi naslov.

Kolo jugoslov. sester

je dovršilo z Božičnico veliko delo, ko je obdarovalo z izgotovljenimi oblekami nad 500 šolskih otrok. Sedaj se je treba zopet poprijeti srečk, da se razprodajo čimprej. One sestre, ki imajo srečje v razprodaji, prosimo, da se požurijo s prodajanjem. Čim prej se razprodajo, tem prej bo zrebanje. **Podporno društvo starih v Ljubljani,** Wolfowa ulica 12, se najiskrenejše zahvaljuje vsem plemenitim darovalcem, ki so povodom božičnih praznikov pripomogli odboru, da je mogel razdeliti med vse svoje redne člane po 350 K kot prvo novoletno podporo.

Novi invalidski zakon

je stopil v veljavo z novim letom, invalidske podpore se zvišajo od mesečnih 15 na 30 Din. V to svoto pa se ne računata niti penzija, niti osebni invalidski davek. Do invalidskih doklad imajo pravico le invalidi, katerim je zadnji nadpregled priznal čez 40 odstotkov nezmožnosti.

Dragotin Kosem:

Mizerno bolniško zavarovanje delavstva.

Plače delavstva so danes take, da komaj zadoščajo za kritje najnujnejših življenjskih potrebščin. Na kake prihranke je danes delavcu nesmiselno misliti, temmanj, če mora skrbeti še za družino. Da je v takem stanju za delavca bolezen, posebno če je dolgotrajnejša, velika nesreča, je jasno. Kako naj plačuje visoke honorarje zdravnikom, kako naj kupuje gorostasno draga zdravila, ko s svojo borno plačico komaj leze po poti življenja? Temu v odpomoč ima delavstvo bolniško zavarovanje v obliki takozvane bolniške blagajne. — Namen takih blagajn je, da nudijo svojim članom brezplačno zdravnika, zdravila in bolezensko podporo. Iz namena teh bolniških blagajn je videti vse tako idealno, da bi si vsak mislil, da je delavstvo v slučaju bolezni naravnost vzorno zavarovano. Temu pa, vsaj kar

se tiče ljubljanske okrajne bolniške blagajne, ni tako.

Prezrmo denarne podpore, ki mimogrede povedano, daleko zaostajajo za eksistenčnim minimom, katerega bolan delavec še bolj potrebuje nego zdrav, in preidimo na »zdravljenje« bolniško blagajničnih zdravnikov.

Namen zdravljenja je, da se bolniku vrne zdravje. Tega bi se morali slejkoprej držati tudi bolniško blagajnični zdravniki. Pa temu ni tako. Zdravniki bolniške blagajne streme samo za tem, da napravijo bolnika za delo sposobnega, in to čim prej; je pa vseeno, če je bolnik v resnici zdrav ali samo navidezno za kratek čas, nakar lahko bolezen izbruhne še v hujši meri. Da se čim manj izda na podporah, ni treba, da ozdravi, ampak da se čimprej vrneš na delo. Danes je radi tega postopanja

prišlo že tako daleč, da se noben resno bolan delavec ne zaupa več blagajniškemu zdravniku in se zdravi raje na lastne stroške pri drugemu zdravniku. Priprostejši delavec pa raztegne obsodbo blagajniških zdravnikov na vse zdravnike in še to malo zaupanje ljudstva v zdravnike, gine čezdalje bolj. Pri tem trpi pravzaprav ves zdravniški stan.

Med vojno in po vojni so se med narodom nepopisno razširile spolne bolezni. Spolno bolezen, o kateri so pred vojno ljudje govorili z nekim strahom, o kateri priprosto ljudstvo sploh ni vedelo, da eksistira, pozna danes najzadnejša gorska vas. Spolna bolezen je danes ena tistih bolezni, ki resno ogroža tudi slovensko ljudstvo. Gotovo je bolniška blagajna poklicana, da tudi tukaj posebno vneto zavzame potrebno stališče. Kako je bolniška blagajna zadostila v tem oziru svoji nalogi, naj povem s par slučajji. — Neko dekle je nesrečnim potem obolelo na spolni bolezni.

Nevedna in nepoučena, je imela to bolezen za neko splošno žensko bolezen, ki ji je bila slučajno zelo podobna. Blagajniški zdravnik, nešpecialist, ji je brez vsakršne preiskave napisal malo stekleničico zdravil z zagotovitvijo, da je bolezen skozinskoz malenkostna, kateri je vzrok le slabokrvnost. Dekle je bilo odpravljeno brez nadaljnega. Ker se pa položaj le ni hotel zboljšati in so bili bolezenski znaki vedno očitnejši, se je zatekla k znanemu specialistu dr. D., ki je ugotovil spolno bolezen in jo zdravil skozi mesec. — Neko drugo dekle se je za isto bolezen zateklo k drugemu blagajniškemu zdravniku, nešpecialistu, ki jo je zdravil, ni ji pa niti najmanj omenil, kako nevarna in nalezljiva je njena bolezen za druge. Rezultat je bil ta, da je onesrečila poleg sebe še drugo, morda celo več. Kdo nosi na tem krivdo? V ilustracijo sem navedel le dva slučajja, je jih pa še mnogo več.

(Nadaljevanje sledi.)

Iz stranke.

Tovarišem v premissljevanje.

Vsak dober gospodar, obrtnik, trgovec itd. napravi ob novem letu nekak obračun, strokovnjaki pravijo bilanco o delovanju in uspehih pretečenega leta. Prav tako je potreba, da pogledamo i mi nazaj na pravkar minulo leto ter se vprašamo, je-li smo zadovoljni z uspehi, še bolj pa je-li smo storili v vsakem oziru svojo strankarsko dolžnost. Če smo odkritosrečni, moramo priznati brez ovinkov, da nas tozadevno obremenjuje marsikak greh, zlast kar se tiče naših dolžnosti napram edinemu oficijelnemu glasilu »Novi Pravdi«. Tovariši! Sram nas naj bode. V eni bodočih številki vam bomo povedali, koliko šteje »Nova Pravda« — zaenkrat v Celju — plačujočih naročnikov. To bodo razočaranja! In koliko ima »Nova Pravda« inseratov iz Celja. Nobenega. — Sramota, je-li to zavednost. Trden sklep za tekoče leto vsakega iskrenega somišljenika mora torej biti, da si naroči ter čita naše oficijelno glasilu, ki je edino le »Nova Pravda« in nobeden drug niti ljubljanski niti drug list, kakor še vedno mnogi pomotoma mislijo. Vsaj vsak volilec narodno-socialistične stranke mora biti tudi naročnik »Nove Pravde«, prav tako pa naj priobčjujejo oglase v listu tudi vsi somišljeniki, obrtniki in trgovci. Ko bomo tozadevno storili vsi svojo dolžnost, potem bomo lahko mislili tudi na povečanje lista odnosno na dnevnik. Hkrati pa moramo odločno in brez ugovorov zahtevati »Novo Pravdo« tudi v vseh brivnicah, kavarnah, gostilnah in javnih lokalih. Na delo torej tovariši!

Krajevna organizacija NSS za Poljanski okraj.

NSS kraj. organizacija (dos. ime Pol. in gosp. društvo za Poljanski

okraj), sklicuje v soboto, dne 21. jan. v društvenem lokalu, Streliška ulica 24., gostilna pri Turku občni zbor z dnevnim redom: Sprememba pravil (imena), poročilo predsednika, tajnika, blagajnika, preglednikov računov, volitev novega odbora, slučajnosti.

Krajevna organizacija Narodno-socialistične stranke v Št. Pavlu pri Preboldu.

Na izraženo željo potrjujemo prejem naslednjih zneskov, po krajevni organizaciji: 127 K za tiskovni sklad, prejela blagajna »Nove Pravde«, 500 kron doposlanih nam 10. jan. t. l. O slednje navedeni svoti nam blagovolite še sporočiti, da zadeva, ali strankin davek za l. 1921 ali 1922, odnosno kako drugo svrhu. V tej smeri požrtvovalno naprej. Prejem zneska 604 K za milijonski sklad par, odnosno za strankin davek smo potrdili v zadnji številki »Nove Pravde«. Mnogim drugim kraj. organizacijam pa v vzpodbudo in posnemanje z željo, da v tekočem letu zamujeno glede rednih kot izrednih strankinih prispevkov naknadijo in svoje delovanje tudi v tem oziru vsestransko ožive!

VABILO

na občni zbor kraj. org. NSS v Mariboru,

ki se vrši v nedeljo, dne 12. svečana ob 9. uri v dvorani Narodnega doma.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Volitev predsednika, volitev 2 podpredsednikov, volitev odbornikov in namestnikov ter zaupnikov.
3. Volitev delegatov za strankin občni zbor.
4. Slučajnosti.

Ker se posebna vabila vsled nepotrebnih stroškov ne bodo razpošiljala, se opozarja vse tovariše, da eden drugega opozore in da prineso seboj svoje članske izkaznice, brez katerih je glasovanje za volitev odbora nedopustno. Tovariši! Naša dolžnost nas kliče, da se potom občnega zbora ojačimo in

poživimo za nadaljni boj proti izkoriščevalnemu velekapitalizmu in njega zaščitnikom, v katerem ne odnehamo brez zmage.

Zatorej na občni zbor!

Odbor.

Naša mladina.

Izlet v Laško. V Laškem pri Celju se je ustanovilo »Bratstvo«. Da rojstvo novega bratskega društva v nekdanj zagrizeno nemškutarskem gnezdu primerno pozdravimo, napravili smo člani »Bratstva« iz Ljubljane v nedeljo izlet v Laško. V Trbovljah so se nam priključili delegati tamošnje narodne delavske mladine, iz Celja pa so prihiteli naši bratje in sestre v lepem številu. Po prihodu slednjih se je vršila konferenca, ki je za razvoj naše mladinske organizacije odločilnega pomena. Večerna prireditev z navdušenimi govori posameznih članov združene narodno-socialistične mladine je mnogo pripomogla do spoznavanja in bratskega zblizanja med seboj, tamburaški zbor ljubljanskega »Bratstva« pa je pod mojstrskim vodstvom kapelnika brata Mikoliča dal vsej prireditvi skoro koncertni značaj. S tem izletom smo dali bratom in sestram v Laškem vzpodbudo za novo delo. Želimo, da bi imela čim več uspeha.

Slovenska narodna delavska mladina za stradajočo rusko deco. »Bratstvo« v Ljubljani proslavi dne 27. t. m.

praznik srbskega prosvetitelja sv. Sava na posebno slovesen način. Prireditev bo v vseh gornjih prostorih Narodnega doma. Sodelujejo pevsko društvo Ljubljanski Zvon, godba dravske div. oblasti in tamburaški zbor »Bratstva«. O sv. Savi in njegovem pomenu za jugoslovanstvo bo predaval g. vseučiliški prof. dr. Stojković. Dramatični odsek »Bratstva« bo podal Trifkovičovo enodejanko »Školski nadzornik« v srbskem jeziku. Najzanimivejša točka sporeda bo pa nastop slepega srbskega guslarja, ki bo ob tožnem spremljevanju na stare srbske javorove gusle pel srbske junaške pesmi. Večer se bo — kot je to že običajno zaključil s plesom. Polovica čistega dobička prireditve je namenjena stradajoči ruski deci. S to prireditvijo bo naša mladina pokazala svoje pravilno pojmovanje narodnosti, ki mora obstojati v delu za narod, ne pa v kričanju in frazah.

»Bratstvo« se je ustanovilo v Mariboru. V Trbovljah se ustanavlja, pripravljane odbore imajo že tudi drugi kraji. Naša armada raste, delavska mladina gre na plan! Naprej bratje!

Naročnikom lista!

Veliko naročnikov nam je z vplačili ob novem letu poravnalo stari dolg za l. 1921. Veliko je pa takih, ki se do danes kljub pozivu še niso odzvali z vplačili. Zato prosimo in v interesu naše stvari pozivljamo vse, ki naročnine še niso poravnali, da to store takoj. Vsak naj po možnosti poravna stari dolg, ako ne na enkrat v obrokih, za tekoče leto pa se mora plačevati vnaprej. Uprava mora vsako številko lista

tiskarni plačati takoj; in ker drugih sredstev nima, je navezana le na redno plačevanje naročnine. To dejstvo naj si vzame k srcu vsak naš somišljenik, zlasti pa odbori krajevnih organizacij! Stvar je resna in naj se kot tako upošteva! — Pričakujemo dejanj! Uprava.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«. Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik Vladimir Kravos.

IVANA ZORKO, LJUBLJANA
Sv. Jakoba nabrežje 23

kupuje in prodaja
vsakovrstno starino

JAKOB VOSPERNIG, Ljubljana
Stari trg št. 34 (nasproti Sent Jakobskeho le)
priporoča

svoje staroznano kavarno
Prav izborna kava in čaj! - Biljard!

F. P. ZAJEC, optik
Ljubljana

zaloga očal, št. palcev, ur, zlatnine, srebrnine, itd.

Bogoslav Kalaš, slaščičar

Ljubljana, Židovska ulica,
priporoča slavnemu občinstvu svoje
vsak dan sveže pecivo.

Cene solidne. Prijazna postrežba.
Za preprodajalce in društvene prireditve primeren popust.

Kdor Jugoslovan
Ta Matice član!

JAKOB FLIGL

Ljubljana, Pešernova ul. 5

stavbeni in galanterijski klepar, napeljevalec strelodvodov, kritje lesno-cementnih streh, popraviljanje in barvanje zvonikov brez odrov specialni oddelek za popravo hladilcev, avtosvetilk, generatorjev in blatolovov se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cene zmerne! Postrežba točna!

4 1/2 % po dogovoru tudi več, obrestuje hranilne vloge

Jugoslovanska hranilnica in

posojilnica v Celju

Gospoška ulica št. 7 (Hotel Balkan).

Posojila pod ugodnimi pogoji
Eskomptiranje povzetlj.

Razširjajte in
naročajte
,Novo Pravdo'!

Inserirajte v
,Novi Pravdi'!

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-14 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

BEograd

Delniška glavnica: kron 120,000.000—
Rezerva: . . . kron 60,000.000—

JADRANSKA BANKA

Podružnice:

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegovi, Jelsa, Korčula, Kotor Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Trst Zadar, Opatija, Wien.

Naslov za brzojavke: JADRANSKA — BANCADRIA — Adriabank.

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Naš Amerikanski oddelek stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afiliiran zavod

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortland Street -- New-York City.

TRST

Delniška glavnica: Lir 15,000.000—
Rezerva . . . Lir 5,000.000—